

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábos poltisor egyszerű hirdetésnél 9 kr., többszöri hirdetésnél 7 kr. — Hivatalos hirdetéseknek minden szó 2 kr. — Bélyegdíj 30 kr. Hirdetéseik és díjait HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
Egész évre	4 frt.	ÉLES KÁROLY.	Előfizetési pénzek Darnay Kálmánhoz , a kiadó hivatal főnökéhez küldendők.
Fél évre	2 frt.	A kiadók nevében:	Kéziratokat nem küldünk vissza.
Negyed évre	1 frt.	Lukonich Gábor dr.	
Egyes szám ára 10 kr.		Bárdi György dr. Darnay Kálmán.	

Egyről-másról.

Amit éveken át sürgettünk, végre rákérült a sor gyalogjáróinknak rendezésére. Ezzel az ügygel hát nem foglalkozunk többet, hanem ennek kapcsán egy és más dologra hívjuk fel a figyelmet, amelyek — véleményünk szerint — szintén közérdekűek.

Midőn városunk utcáinak csinosítása a fásítással és a gyalogjárók rendezésével mind előbbre halad, akkor nem szabad megtűrünk éppen a város kellő közepén s legélénkebb forgalmu pontján olyan szemet sértő, forgalmat akadályozó dolgokat, mint a pékbódék, vagy mint népünk nevezi: kukollák. Ott terpeszkednek ezek a Kossuth Lajos-utcában, teljesen haszontalanul. Haszontalanul, mert bizony egyik zsömlyéjáruló asszony sem telepedik be bódéjába, még a legnagyobb esőben, szélviharban vagy hidegben sem, hanem ekkor is inkább huzódnak a Korona-szálló kapuja alá.

Mig azonban a zsemlejárulók ügyet sem vetnek a bódékra, annál inkább felhasználják őket a kávéházak esti és éjszakai vendégei, akik valóságos illemhelynek nézik ezeket a bódékat. Ezt sem a köztisztaság és közegészség, sem pedig a közszemérem meg nem köszöni.

Távolítsák hát el azokat a bódékat, amelyek sem a magánérdeket nem szolgálják, még kevésbé valók oda a közérdek szem-

pontjából, s legfőleg csak disztelenítik az utcát s akadályozzák a forgalmat.

A másik ügy, amire a figyelmet irányítani akarjuk, a piac. Jelenleg piacunk a Deák Ferenc-utcában van. A keskeny gyalogjárón sehogysen férnek meg a kosaras asszonyok s ma már elokkupálják a kocsiutnak egy részét is. A szűk helyen azután valóság-gal összetorlódik a vásárló közönség, hogy kellőképpen mozogni vagy a kosarakhoz hozzáférni alig lehet. Ez a nagy torlódás megakasztja a forgalmat, akadályozza az adás-vevés könnyűségét és legfőleg csak arra jó, hogy az inasgyerekeknek a gyümölcsös kosarak megdézsmálását megkönnyítse.

Vajjon nem lehetne-e a piacot más, tágasabb helyre, pl. a Flórián-térre áthelyezni?

Igaz, Flórián-tér! Erről el kell végre mondani mondókánkat abból az alkalomból; hogy most majdnem állandóan megszállva tartják a nép zsebére utazó kősa truppok. Ezen a téren tanyáznak a körhintások, az állatseregletek, a cirkuszok, a panorámák, a „lövöldék“, a csónakhintások és a jó Isten tudja, még minő szedett-vedett népei a világnak.

Egész déltánokon, este 10—11 óráig nyegeg a hamis verki, pereg a kis dob, zuhog a nagy dob, összecserren a cintányér. Támad azután olyan fülsiketítő, idegbontó, agyvelő-rendítő hangzavar, hogy csoda, miként a Flórián-tér lakói ki nem költözködtek valahova Amerika ősvadonjába, vagy pedig oda

nem kerültek a radegundi hidegvizgyógyító intézetbe.

Hát a mi jó adófizető polgáraink ott a Flórián téren, bizony megérdemelnék, hogy ettől a végtelen és fékevesztett kaosztól megszabadítsák őket. Hiszen most az év nagy részében alig van nyugtuk Midőn a súlyos napimunka után, testben-lélekben elfáradva pihenni térnek, hogy az éjszakai álomban új erőt gyűjtsenek a másnapi munkára, nyugodniok lehetetlen. A rettenetes hangzűr-zavar előzi szemőkről az álmat s nem tudnak aludni az „előadások“ végeztével sem, mert a megviselt idegek és agyvelő még azután is sokáig visszarezgik a Flórián-térnek borzasztó muzsikáját.

Adjanak teret ezeknek az országfutó, munkakerülő truppoknak a városon kívül. Van elég tér a Sárallás táján, huzódjanak oda. Ha egy-két forinttal kevesebb bevételök lesz, annál jobb, mert ma már nevezetes özszeget zsebelnek ki népünkől ezek az idegen országból ideszakadt, élelmes éhietetlen nép-ségek. Ugyanis inváziójuk mind nagyobb lesz. Egyik még föl sem szedte sátorfáját, már üti le a másik s utazik közönségünk apró pénzére. Am ez aprópénz éven át ezerekre rüg. Ezzel szegényebbek lesznek a lakosok, szegényebb maga a város.

Ideje volna, ha a hatóság gátat vetne ennek a túlságosan elhatalmasodott invázióknak, s megmentené népünket attól, hogy ezek folytonosan szípolozzák. Azért nem volna

Hiába a . . .

Hiába a csillag fénye,
Hiába sűt már a hold:
Az én szívem nem lesz többé
Soha, soha, ami volt.
Csillag fénye, hold sugára,
És ábrándos szerelem:
Bűvös érzés gyönyörével
Nem játszanak már velem.

A lány is, ki csillagom volt:
Nyájas, holdas éjjelen,
Hű szívemnek álmai közt,
Ha tündérim megjelen:
Mint az álom tova tűnik
S árvaságom még nagyobb
S fölérve fájon érzem
Hogy a régi nem vagyok.

Minke Béla.

Halottak napján.

— A SÜMEG ÉS VIDÉKE eredeti tárcája —

Halottak napja van. Olyan szomorúan zúgnak a harangok az őszi táj felett. Minden kondulásuk azt zengi, az sirja: menj a temetőbe. — Fűzd össze az ősziak utolsó virágát s vidd a temetőbe. Rázd le a lelkedről az élet vígságát, világi érdeket, hiú fényt és pompát, — menj a temetőbe — Keresd fel ott a sirt, mely elhunyt kedvesed hamvait takarja, borítsd el keresztjét

szelid virágokkal, borulj rá a gyepes, mohos sírhalmokra és sirjad el könnyeidet, mik lelkeden ülnek; panaszold el a lent nyugvónak, mi fáj, mi bánat s emlékezzél arra, hogy kinek porából kizöldült fűszálat könnyeddel öntözöd, rövid idő előtt élt, miként te most és szenvedett, mint te, küzdött, harcolt, panaszkodott, mint te, földi boldogságról, nagyságról álmodott s ime nyert egy keskeny gödröt, néma, bús fejével, mely koldusnak és királynak egyenlő boldogságot ad.

Halottak napja van, temetőben járunk. A nagy természetben és a mi szívünkben szomorú borongás uralkodik. Egy madár fűtyhangja nem tör át a csenden, a napsugár is sötét felhőbe öltözött — gyászfényt vont reánk. Hull a sárga levél, hull a beteg virág, hull a szemünk könnye. Sok nehéz bánatunk között legnehezebb, mellyel elköltözött kedvesinket bánjuk. — S összeszedjük az őszi utolsó virágát, rárajuk a sirra s minden szál virággal megkönnyebbül a szívünk. Olyan a temető, mint egy virágos kert! Egy szép virágos kert, melyet ma még könnyharmat öntöz s holnapra felszikkad a harmat s színét vesztí, meghal minden, minden virág. . . A keresztetek pedig újra kopáran és némán hirdetik tovább a mulandóság végtelen hatalmát. . .

. . . A temető utján fényes uri fogat áll meg. Az egész hintó egy óriási virággirland. A legpompásabb, legdrágább koszorúk egymásra rakva egy kis vagyont képviselnek. A bakról leugró inas iparkodik a koszorúkból karjára s vállára szedni annyit, hogy a bent ülő férfit kiszabadítsa. Bűszke, gögös tartással, katonás járással indul a sirkertbe a szolga után, annyi barátság sincsen a szívében, hogy a járókelők alázatos köszönését fogadja. Egy óriási márványsirkőhöz

érve, maga szedi el az inastól a koszorúkat s rakja egymásután a fényes ráccsal kerített sírra. És e munka közben, mintha kőből volna az arca, egy izma nem rándul, s egy sóhaj nem szakad kebléből, ajka nem mozdul egyetlen inára, melyet a lent nyugvó feleség lelki üdvéért mondana. A megfagyott büszkeség és szivtelen érzéketlenség képmása. Kíváncsi gyermekek hálálkodnak a koszorúk szépségén s ő ezt észrevéve, lesújtó pillantással méri őket végig, hogy félve távoznak közeléből. Aztán inasának parancsolja ridegen, keményen, hogy menjen haza a hintóval, ő majd csak gyalog megy.

Addig néz, bámul rideg kőarcával. Végigjártatja tekintetét az apró sírokon, melyeknek festett, egyszerű fejfáin egy-egy szerény, egyszerű koszorúcska húzódik s a gyepes, behorpadt sírokon egy-egy könnyező, érző lény térdel. Mily éles ellentét! S amint így révedez a tekintete közel és távol, alig pár lépésnyire, szemközt a nagy díszes sírral, ahol ő áll, kettős sírhalom emelkedik, egyforma, fehér fejfával. Virágtalan, pusztá. A fű oly buján nőtt rajta, hogy a két kis keresztnek csak a karja látszik. Nem mozdul felesége sírja mellől, de a tekintete ott nyugszik a páros sírhalmon. A kereszt betűi úgy mosolyognak rá, úgy hívogatják. Most kezd gondolkodni s világosul az a gondolata, miért kívánt felesége épp e helyen pihenni. Most sejtí, mi vitte sírba azt az asszonyt, kinek egy panaszló szavát, egy szemrehányó hangját nem hallotta soha. — Miért nem mondta hát, hogy miért tette azt egyetlen édes gyermekével, hogy mikor áldását kérte s engedelmét, hogy az ifjuval, kit szeretett, egybekelhessenek, ő áttokkal sujtá, kitagadta. — Azok aztán mégis egymáséi lettek — a halálban, hova nem hatott el az apa átká.

szabad, hogy nálunk, ilyen kis városban, heteket töltsenek. Isten neki, egy-két napig maradjanak itt, ha már a népnek kell az ezek nyújtotta szórakozás, azután pedig kotródjanak tovább. És ha egy fajta már ott tanyáz a kijelölt téren, akkor ne adjanak engedelmet még kettőnek-háromnak, mert ez a népség olyan fajta rossz, amiből úntig elég egy is. Természetesen a vásár napja kivétel volna e szabály alól, de vásár után pusztuljana el népbolondító pénzesalók.

Ezeket kellett elmondanunk közönségünk és a közrend érdekében. Ajánljuk szíves figyelmébe azoknak, akiknek ez ügyek orvoslása hatáskörébe vág.

A kegyelet ünnepe.

November elsején élet száli a halottak csendes biroalmába. Odavonja az embereket a szívnek érzelme: a tisztelet, a hála és kegyelet. Ez érzelme nyilatkoznak meg a friss koszorúban, amelyekkel fölékesítik az elhunytak emlékeit, a ragyogó márványoszlopokat és az egyszerű fejfákat. Életre hívjuk azokat, akik ott lenn alusszák álmukat. Megjelennek lelki szemünk előtt s mi hódolattal hajlunk meg emléküik előtt. Olyan jól esik szívünknek e hódolat. Hatása alatt kivetkezünk a mindennapi élet prózai kötelekeiből, szívünket magasztos érzelmek hatják át s érezzük, hogy nemesebb, szentebb céljai is vannak ez életnek, mint amit földi pályánk elénkbe tár.

Azért a léleknek legszebb ünnepe a halottak emlékezete. Ameddig szívünk mélyében megüljük ez ünnepet, addig a halottak ünnepe az élet reménye és birodalma lesz. Amint az egyes ember kegyelettel ünnepli meg drága halottját, úgy a nagy közönség megünnepli azokat, akiknek élete és működése az egész társadalomra, az egész nemzetre kiható vala.

Sümegnek is van két ilyen halottja: *Kisfaludy Sándor* és *Ramassetter Vince*. Évről-évre a hála és kegyelet szentséges érzelmeivel övezzük körül ezeknek sírját ott künn a temetőben. A közzületnek ad kifejezést a sümegi reáliskola, midőn felkeresve ezeknek emlékjeleit, hódol az ő életüknek, működésüknek s egyúttal az ifjuság keblében felgyújtja a tisztelet, hála és kegyelet érzelmét a nagyok emléke iránt.

November 1-én a tanári kar vezetése alatt vonult ki az ifjuság a temetőbe. Megállapodva Kisfaludy Sándor szobránál, kalaplevéve a himnusz énekelte el, majd *Gerec* Károly tanár a következő szép beszéddel méltatta a nagy költő életét:

Tisztelt ünneplő közönség, kedves ifjuság!

Kinek ne volnának szívébe vésvé a bibliai éneke jól ismert szavai: Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élhess e földön. Tiszteld bennök azokat, amiket mondtak, amiket tettek példaadásul, szeresd és tiszteld azokat, amiket ők szerettek és tiszteltek s

Hogy így gondolkodik, lassan-lassan tűnik arca ridegsége s valami szelid bánat és szeretet foglalt helyet a kemény arcon. Azon veszi észre magát, hogy ott áll a kettős sírnál, a fejét lehajtja és egyre susogja: Leányom, kedves kicsi leányom! Milyen üres ez a kereszt. Milyen árva, milyen elhagyott ez a sír! Roskadó léptekkel megy a felesége drága sírjához s egyenkint emeli le onnan a remek koszorúkat és rakja arra a kettős sírhalmorra, a leányára, meg a párjára, melyre még álmában is irtózott gondolni. Úgy rakja egymásra az óriási koszorúkat, hogy a két sír egybeolvad velük s minden koszorúval úgy érzi, hogy szívén szakad le valami megjegesült, kemény, szorító kéreg. S mindannyiszor odakint a hatalmas márványkeresztre s úgy tetszik szemének, hogy az aranybetűk mindig nagyobb fényel ragyognak arcára.

Az utolsó koszorúnál megrogynak térdei s odaesik gyermekei szép virágos sírjára. A két keresztet átélve tartja két karjával, szemei könnytől elborítva tekiutene az égre. — Tán a sötét felhők mögül előtűnt napsugárral együtt csókolja fejét a szeretett három lélek, kik az ő köszive elől mentek oda az égi magasba, hol nem tiltja egymást szeretni az ő átka.

Feje lehanyatlak a két keresztre s egy mély sóhajjal szabaddá vált lelke repül az ég felé, hol azok a boldogok bizton szeretettel s bocsánattal várják.

A kis kápolna szelid, csengő harangjának hangja olyan szépen hangzik a virágos temetőben s a sírokon térdelő bús alakok áhitattal susogják:

Adj, uram, nekik csendes nyugodalmat!

Német Hermin.

ami mindnyájunkat egybefoglal, e szép magyar hazát.

Igen! tisztelt közönség, amik reánk nézve a mi őseink, ugyanazok a nemzetre nézve azok a nagy férfiak, akik mint az apa gyermekének jövőjét, e nemzet haladását, jövőjét irányozták, soha nem szűnő munkássággal, lángoló lelkesedésükkel s azzal a dicsőséggel, melynek ragyogó fénye talán elkápráztatja szemünket, de tündöklő napként világot gyújt azok szívében, akik előtt a magyar nemzet boldogulása nem közönyös s akik, hacsak egy porszemmel is, hozzá akarnak járulni ama közös nagy munkához, amelyen hazánk felvirágzása termékeny talajra talál.

Igen, ezek lángeszű férfiak voltak és lesznek, a magyar nemzet igazi apái, ősei, akiket ha nem tisztelünk, nem lesz hosszú életű a magyar nemzet e földön!

De a magyar történelem e férfiak gazdag sorozatát mutathatta fel mindenha, s hogy mi is ide sereglettünk leróni a tisztelet és kegyelet jóleső adóját, az mutatja, hogy a magyar nemzet számára még dicső szerep van fentartva a népek történetében.

A mai napon az egész nemzet gyászünnepet ül; elhunyt nagyjait siratja! — Az ország szívében, a kerepesi-úti temetőben e percben hangzik el ama beszéd, amely Kisfaludy Károly emlékének gyűjtő hálaáldozatot, mi pedig a jó testvér az ország lángszavú költője, Sümeg városa szülöttének, Kisfaludy Sándornak porához zárandokoltunk el, hogy szívünk szeretetének egész melegével lépünk frigyre az ő nagy szellemével, akit még poraiban is a magunkénak mondhatunk.

A Kisfaludy csillagpár vakító tündökléssel akkor emelkedett föl irodalmunk egére, amikor ott még a kisebb fényű csillagok is ritkák voltak. Műveltségünk, irodalmunk épen e korban lett európai, de még nem vetközte le az idegenszerűséget s nem volt gyökeresen és minden ízében magyar.

A hajnal, az Aurora kör fénye, melyet az ifjabb Károly alapított, ma is reánk tűzi még fényét s a mai műveltség és irodalom kedvelő közönséget az oly méltán Hajnalnak nevezett kör teremtette meg, de ebben oroszlanrésze volt Sándornak is nemcsak szellemileg, mert amint egyik levelében mondja: „szíve vérevel törekedett“ magyar olvasó és író nemzedéket nevelni, ami teljesebben sikerült is, hanem anyagiilag is segítette öccsét, mert a Marciányi intézetből „Első regéiért“ nyert 400 forintnyi jutalmat neki adta át s tette ezzel lehetővé az Aurora kör megalapítását.

Kisfaludy Sándor 1772. szeptember 27-én született Sümegen, tehát 16 évvel előbb nagy-növű öccsénél. Atyja Mihály volt, a Csák nemzetségből, mely hivatalos adatok szerint 1198-ig, tehát csaknem a hon alapításáig viheti föl régi nemesi származását. Anyja Sándorfy Anna volt. E boldog házaspár osztozhatott ama dicsőségben, hogy nem is egy, hanem két lángeszű költőt adott e hazának.

Kisfaludy Sándor testőr, majd főhadnagy s végül a lovas inszurgensek őrnagya volt s bejárta Olasz, Német- és Franciaországot, mind egyiknek nyelvét jól megtanulva, s végre szülőhazájában Sümegen telepedett le, ahol a fényes kardot a nem kevésbé fényes ekevalással cserélte föl, miután a valamennyinél fényesebb íróttal már katonai korában országára szóló hírnevet hódított magának.

Elvette Szegedy Rózát s vele boldog házasságot kötött. Kalandozása is a menyasszonya iránti szeretetnek köszönheti a magyar irodalom a *Kesergő szerelmét*, legkitűnőbb költői művét. Boldog házasságát pedig a *Boldog szerelmében* éneklé meg.

Az igazi magyar ember szerető jó szívű rajzolja mindkettőben Söt regében is e thémát öleli fel, Nagy Lajos, Mátyás és Zsigmond korába helyezve vissza bennünket.

A zalai erdők fáinak zugását hallgatja s amit a levelek a hős lovagok multjáról susognak: Szigliget, Csobánc, Tátika, Somló, Rezi, e szebbnél-szebb tündérregék arról mesélnek csodás dolgokat.

Erről beszélnek drámái is, melyek egyaránt dicsőségének fokai lettek.

Dicsőségét elismerték kortársai is, ami vajmi ritkaság. Költeményei a magyar irodalom gyöngyei és szőlőben lelkesítő közkincsévé váltak. Az akadémia többször megjutalmazta remekműveit s még életében ünnepélyt rendeztek Pesten tiszteletére, melyen az ünnepi beszédet nem kevesebb, mint nagy regényírók Eötvös br. mondotta. Tagja lett az akadémianak s a Kisfaludy-társaságnak, amely Magyarország első költői társasága.

Nagy költőnk már a hetven felé hajlott. Második nejének, az ugyancsak Kisfaludy családból származó Vajda Amáliának halála végkép megtörte őt s ezelőtt 55 évvel 1444. október 28-án, a nemzet mély fájdalomára ki-szenvedett.

Egy ország bánata kísérté e hantokhoz, melyek fölött csüggedve állunk! Ez lenne tehát a vég! Meghalt örökre! Hiszen a görögök nagy férfiai, hősei fölisztentek lettek s örökké éltek?

Nem halt meg, most már föjött a hajnal,
A hegyek ormán ott jön a két testvér;
A magyar dicsőség versenyez a nappal,
A költő a nemzet szívében örökké él!

A hatásos beszéd után megkoszorúzták a költő szobrát, azután pedig a Ramassetter-pár sírjához vonult az ifjuság, ahol *Kellemen* Károly dr. tartotta meg remek emlékbeszédét, élénk képét festve annak az áldott szellemnek, amelynek városunk majd mindenét köszönheti.

Utána az ifjuság *Mosolyg a nap* kezdetű éneket adta elő s ezzel az ünnep befejezést nyert.

A sümegi kaszinó szintén koszorút helyezett nagynevű alapítójának, Kisfaludy Sándornak szobrára. A Ramassetter-pár sírját pedig a többek közt ott ékesítette a városnak és a Ramassetter alapította felsőleányiskolának koszorúja is.

Az enyhe szép őszi nap délutánján csak úgy hullámzott a közönség a temetőbe, melyet egész virágos kertté alakított át a hála és kegyelet. Este pedig kigyultak a mécsek és gyertyák ezrei, mint fénylő csillagai annak a ki nem alvó szeretetnek, amely az elhunytak sírhalmához fűz. Fények azt hirdette, hogy földi életünk rövid bár, de a lélek élete örök; ha a gyertyák világítása rövid ideig tartó is, az emberi élet világossága örök.

Éljetek úgy, hogy ezt az örök világosságot elnyerjétek!

H I R E K.

— **Templomszentelés.** A tapolcaiak derék plebánosa, *Ley* József, újabb babért fűzött az érdemnek abba a koszorújába, amelyet lelkipásztori működésével vivott ki. *Hornig* Károly báró dr. megység püspöknek áldozatkésztségével és híveinek adományaival a tapolcai plebánia-templomban új föltárt és oratoriumot létesített. A fölszentelés folyó hó 1-én nagy fénytel és ünnepléssel ment végbe. A szertartást *Redey* Gyula kanonok, Sümeg szülöttje, a tapolcai és a környékbeli papság segédletével, infula alatt végezte. A szertartás után nagy misét mondott, majd pedig gyönyörű szép alkalmi predikációt tartott. Ez a szent beszéd a szívek mélyéig hatott s a Tapolcáról és környékéről egybesereglett s a templomot zsúfolásig megtöltő közönségnek minden tagja mélyen megindulva távozott a lélekemelő, magasztos ünnepről. Az egyházi szertartás után *Ley* József plebános vendégszerető házában fényes lakoma volt, amelyre a papságon kívül a város előkelőségei is hivatalosak voltak. Ebéd alatt a házigazda legmélyebb hálaival emlékezett meg azokról a nemeslelkű adományokról, amelyekben *Hornig* Károly br. püspök Tapolca városát részesítette, forró köszönetét nyilvánítva híveinek nevében is. Majd köszönetét fejezte ki *Redey* Gyula kanonoknak, aki a tapolcai ünnepét közreműködésével oly fényessé és bensősévé tette. *Redey* kanonok felelve, örömet fejezte ki azon az összetartozáson, mely *Ley* József plebános és a tapolcai intelligenciát egybefűzi, mely összetartozás közelebb hozza őket a papsághoz és az egyházhoz. Majd elismelését fejezte ki *Ley* József plebánosnak buzgósgágán, aminek oly szép gyümölcsei vannak. Megemlítjük még *Acél* címzetes kanonok és gyula-keszti plebános elnök felköszöntőjét, aki toszájával általános, élénk derűltséget keltett.

— **Személyi hírek.** *Englisch* Alfréd tábornok, miskolci dandárparancsnok október 29-én Sümegre érkezett. Mint a püspöki urodalom vendége négy napon át időzött városunkban, vadászattal töltve az időt. — *Kussinszky* Bálint dr. a hét folyamán Darnay Kálmán muzeumát tanulmányozta, adatokat gyűjtve a Balatonvidék története című monografiájához.

— **A képviselőtestület közgyűlése.** Sümeg képviselőtestülete október 29-én közgyűlést tartott. A gyűlés főtárgya a zárdaügyben kötött szerződés lett volna, de a tagok nem voltak határozatképes számban jelen. Ezzel azután ez a jelentős ügy legkevesebb feléves halasztást szenvedett. Vájjék dicséretére azoknak a képviselőnek, akik annyira szívükön hordják a város legfontosabb érdekeit is. Ez érdekműben az új gyűlés december 3-án lesz. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után *Posonyi* József városbíró tudatta, hogy a megyegyűlés az építések szabályrendeletét nem hagyta jóvá, mert a község jogkörén tulesik. A köztisztviselési szabályrendeletet pedig módosítás végett külföldre vitte. A módosítást megújtván, a közgyűlés a szabályrendeletet elfogadta. Az önképzőkör rendellafalának lebontására a közgyűlés a városbíró föl. hatalmazta a törvényhatósági jóváhagyás elnyerése reményében. A reáliskolának a minisztertől kért játéktérrel oly föltétellel adta meg, hogyha a haraszt felosztás vagy eladás alá kerülne, úgy a tér átengedése megszűnik. *Ftner* Zsig-

mond indítványt
lett jelölt ki s
latát is, hogy a
állapítják. (Idej
szertelen, hita
megszünjék.) M
tött szerződés
a városbíró fö
a helypénzesed
méri adó kia
város képvisel
bizta meg a
díjalapra 117
testület meg
szóló bírói jele
Sándornak és
az engedelmét
indítványára a
foiveendő költ

— **Növ**
kanizsai lakos
kiskoru gyerm
Ignác zala-sz
gyermekei: P
Szaai-ra kért
megengedte.

— **Iskol**
egerszegi ker
ságának, tová
szakrajtanfol
nyára a sopr
nevezett intéz
50—50 frtnyi
megszavazta.

— **Elő**
leműgyi min
soulói lakos
gyi helyi ére
Héviz fürdői
mozdonyu h
az előbbi vor
az Andrássy
vezetendő lö
egy évre me

— **Egy**
dalomnak ne
27-én. Nagy
nos személy
egyházi mur
nak. Gyenes
jómódu mol
lépelt, 1346
s a veszpré
Teologiai ta
uri, 1861-be
teljesen író
lemondott a
pontjába, B
kiadta szent
kötet költer
der püspök
Hitoktatás
1876—78-ba
szerkesztett
totta a *Fel*
élet után n
jának szerk
Nagy-Kaniz
azért enged
magánképo
jezte volna

— **Le**
esküdtbíró
ismeretes,
az esküdtbí
7. §-a ért
működő pá
nitók stb
figyelmezte
az esküdtbí
a kir. törv
be, mert e
bírói képes
telenek les
tárgyalásol
ami elvon
f. év végé
ben bélyeg

— **Z**
gazdasági
be Tapolca
lati ismer
Antal vino
ben akadá
tesítő *Ley*
plebános
vidéki érd
vezető *Su*
batos fele
az időt je
alapismere
vizsga be
bsszedben
hogy az i
ismeretek
kedjenek
szorgalma
közgazdas

ntokhoz,
ne tehát
görögök
s örökké

uzták a
letter-pár
Károly
lélenk ké-
t, amely-
tu.

kezdetű
ést nyert.
ut helye-
Sándor-
pedig a
és a Ra-
k koszo-

ján csak
melyet
és ke-
és gyer-
s ki nem
sirhalmá-
életünk
gyertyák
gyertyák
élet
világossá-

ak derék
üzött az
lelkipász-
roly báró
égével és
nia-temp-
esített. A
és ünne-
y Gyula
s a kör-
t végezte.
ott, majd
ot tartott.
atott s a
lett s a
gnek min-
a lélek-
szertar-
légszerető
a papsá-
vitalosok
yebb hálá-
elkü adó-
y br. püs-
köszöne-
is. Majd
monoknak,
ésével oly
ok felelvé,
son, mely
elligenciát
bb hozza
ajd elisme-
t.

abornok,
én Sümeg-
vendége
radásztal
dr. a hét
tanulmá-
dek törté-

se. Sümeg
gyűlést tar-
ben kötött
váltak ha-
zntán ez a
zástát szen-
képviselő-
város leg-
az új gyil-
lés jegyző-
József vá-
az építések
mert a köz-
szabályren-
ötöte vissza.
a szabály-
rondellafa-
rosbíró föl-
gyás elnye-
minisztertől
egy, hogyha
lá kérdlne,
tner Zsig-

mond indítványára a teret a murványa mel-
lett jelölik ki s egyuttal elfogadják azt a javas-
latát is, hogy a bányák határait szigorúan meg-
állapítják. (Ideje is volna, hogy a mostani rend-
szertelen, bitangolásba menő bányászás végre
megszűnjék.) Minthogy a vásárlás ügyében kö-
tött szerződés még most sem érkezett vissza,
a városbíró fölhatalmazta, hogy még egy évre
a helypénzsedést kiadhatja a fogyasztási és ital-
mérési adó kiadása november 6-án lesz. Erre a
város képviselőjével *Pozsonyi József* városbíró
bizta meg a közgyűlés. A megyei tiszti nyug-
díjalapra 117 frt 30 kr. kifizetését a képviselő-
testület megengedte. A községi közmunkáról
szóló bírói jelentést tudomásul vették. Hoffman
Sándornak és Varga Gyulának a letelepedésre
az engedelmet megadták. Végül Eitner Sándor
indítványára a város adósságainak rendezésére
fölvendő kölcsönnek jóváhagyását megsürgetik.

Névmagyarosítások. Veisz Salamon nagy-
kanizsai lakos, valamint Árpád és György nevű
kiskoru gyermekei nevének *Viola*-ra. — Stern
Ignác zala-szent-gróti lakos, valamint kiskoru
gyermekei: Piroska, Dénes és Jolán nevének
Szalai-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter
megengedte.

Iskolák segedelmé. A keszthelyi és zala-
egerszegi kereskedő-tanulóiskolák iskolai bizott-
ságának, továbbá a zalaegerszegi iparosságok
szakrajztanfolyama vezetőségének folyamodvá-
nyára a soproni kereskedelmi és iparkamara a
nevezett intézeteknek az általuk eddig élvezett
50—50 frtnyi összeget az 1899/1900. tanévre is
megszavazta.

Előmunkálati engedelem. A kereskede-
lemügyi miniszter *Wiss* Oszkár mérnök, szilágy-
sombli lakosnak a Keszthely—balatonszentgyör-
gyi helyi érdekű vasut Keszthely állomásától
Hévíz fürdőig vezetendő keskenyvágányu gőz-
mozdonyu helyi érdekű vasutvonalra, valamint
az előbbi vonalból Keszthely város belterületén,
az Andrassy-téren kiágazó és a Balaton partjág
vezetendő lóvasutra az előmunkálati engedelmet
egy évre megadta.

Egy író halála. A katolikus egyházi iro-
dalomnak neves munkása halt meg október
27-én. Nagy-Kanizsán *Talabér János* ny. plebá-
nos személyében, aki költeményeivel és egyéb
egyházi munkájával kiváló nevet vívott ki magá-
nak. Gyenes-Diáron 1825-ben született. Apja
jómódú molnár volt. 1840-ben a Benedekrendbe
lépett, 1346-ban azonban otthagya a szerzetet
s a veszprémi egyháziügyébe vetette föl magát.
Teológiai tanár lett, majd 1860-ban szentpéter-
uri, 1861-ben szentbalázsi plebános lett. Hogy
teljesen írói hivatásának élhessen, 1871-ben
lemondott a plebánosi állásról s az irodalom köz-
pontjába, Budapestre költözött. Már 1854-ben
kiadta szent beszédeit 3 kötetben. 1860-ban 2
kötet költemény jelent meg tőle, miket Ranold-
er püspöknek ajánlott. 1865-ben jelent meg
Hioktatás című 8 kötetes nagy munkája,
1876—78-ban *Szertartásana*. Füssy Tamással
szerkesztette a *Katolikus Lelkipásztort* és alapí-
totta a *Felenkor* című napi lapot, de ez rövid
élet után megszűnt. 1883—1889-ig a *Papok lap-
jának* szerkesztője volt. Nyugalomba vonulva,
Nagy-Kanizsán élt. Utóbbi időben betegeskedett
azért engedelmet kért és nyert, hogy kertjében
magánkápolnát építtethessen. Mielőtt ezt befe-
jezte volna, a halál véget vetett áldásos életének.

Lelkészek és néptanítók figyelme. Az
esküdtbírói intézmény, mint olvasóink előtt
ismeretes, 1900. január 1-én életbe lép. Mivel
az esküdtbírói szolgálatról szóló, 1897. XXXIII. t. c.
7. §-a értelmében a lelkipásztorkodás terén
működő papok (lelkészek) úgy szintén a népta-
nítók stb. az esküdtbírói szolgálatról mentesek,
figyelmeztetjük a lelkészeket és tanítókat, hogy
az esküdtbírói szolgálat alól való felmentés iránt
a kir. törvényszék elnökehez kérvényt adjanak
be, mert ellenkező esetben, amennyiben esküdt-
bírói képességüket megállapítják, esetleg kény-
telenek lesznek már a jövő évben napokig tartó
tárgyalásokon törvényt ilni polgártársaik felett,
ami elvonja őket hivataluktól. A kérvényeket
f. év végéig kell benyújtani és közszolgálati ügy-
ben bélyegmentesek.

Záróvizsga. A néptanítók szülő- és bor-
gazdasági tanfolyama múlt vasárnap fejeződött
be Tapolcán, az elsajátított elméleti és gyakor-
lati ismeretekből tett záróvizsgával, melyen *Tuss*
Antal vincellériszkolai igazgató és a megjelenés-
ben akadályozva volt kir. tanfelügyelő helyet-
tesítő *Ley József* gondnoksági elnök s tapolcai
plebános elnökök lettek és amelyen a városi és
vidéki érdeklődők is megjelentek. A tanfolyamot
vezető *Suly* Antal intézeti tanár kérdéseire sza-
batos feleletekben igazolták be a tanítók, hogy
az időt jól felhasználták s egytől-egyig szép
alapismereteknek sikerült birtokába jutniok. A
vizsga befejeztével *Tuss* Antal igazgató szép
beszédben szívükre kötötte a távozó tanítóknak,
hogy az itt nyert — csak alapul szolgáló —
ismereteket bővíteni mindenkor buzgón töre-
kedjenek és a nép körében szakismereteiket
szorgalmasan terjesszék, mi által nagyjelentőségű
közgazdasági ügyet szolgálnak. Ezen beszédre a

tanítók nevében *Békési Elek* válaszolt, megkö-
szönve a tanárok fáradozását és éltetve a
minisztert e tanulságos tanfolyam elrendeléséért.

**Miként lehet a táviratok elvezése és
elferdítése ellen védekezni?** Az államkincstár a
távírdüzléti szabályok 6-ik §-a értelmében nem
vállal felelősséget és jótállást azokért a károkért,
melyek a táviratok elveszése, elkésése vagy
elferdítése következtében támadhatnak. Gondos-
kodott azonban arról, hogy a táviratózó közön-
ség táviratainak kézbesítéséről a címzett hozzá-
járulása nélkül meggyőződésessé, illetve táviratát
az elferdítés ellen biztosíthassa. Minthogy e
módozatokat a nagy közönség, amint a tapaszt-
alat mutatja, nem igen ismeri, azokat a közön-
ség érdekében közöljük: 1.) Ha a táviratot küldő
egyén arról akar meggyőződést szerezni, hogy
táviratát tényleg kézbesítették-e, ezt két féle
módon érheti el. Nevezetesen kaphat erről érte-
sítést távirati uton vagy postán. Előbbi esetben
táviratának címe elébe „(P. C.)” jelzöt ír és a
távirati értesítésért 10 szavu távirat díjának
megfelelő összeget fizet; utóbbi esetben pedig
a cím elébe: „(P. C. P.)” jelzöt ír és a postai
értesítésért 25 krt fizet. 2.) Ha a táviratát az
elferdítés ellen kívánja biztosítani, a cím elébe
„(T. C.)” jelzöt ír, mely esetben távirata tartal-
mát az összes kezelő hivatalok egymás közt
összeolvasás által egyeztetik. Az összeegyezteté-
sért az eredeti távirat díjának 1/4-részt kell fizetni.

Anyakönyvvezetés. A belügyminiszter
Zalavármegyében a nagylengyeli anyakönyvi
kerületbe *Bartalos* Mihály körjegyzőt anyakönyv-
vezetővé, a galsai anyakönyvi kerületbe *Sass*
Lajos Tivadar tanítót, a strídi anyakönyvi
kerületbe *Horvát* Gyula hely. aljegyzőt, a felső-
hahóti anyakönyvi kerületbe *Vegele* József jegy-
zői irnokot s a gelsai anyakönyvi kerületbe
Szemesi Gyula segédjegyzőt anyakönyvvezetőhe-
lyettesekké nevezte ki.

A tapolcai ipartestület vidéki ipartes-
tülétté alakul át, még pedig oly módon, hogy
járáskörét a járás ügynevezett belső részére is
kiterjeszti; mert a járás külső része a „Balat-
tonfűrés és Vidéke” ipartestület körébe tartozik.
E hatáskör kiterjeszthetése végett módosította
alapszabályait, amelyeket a tapolcai főszo-
gabírói hivatal véleményezés végett megküldött
a soproni kereskedelmi és iparkamarának. A
kamara közgyűlése legutóbbi közös ülésén foglalkozott
ezzel az ügygel és az iparszakosztály vé-
leménye alapján a módosított alapszabályokat
jóváhagyásra ajánlja Zalavármegye alispáni hiva-
latának a 9. §. kivételével, amelyre nézve javas-
solja, hogy e szakásznak az előző évi tagsági
díjjal hátralekban lévő tagokra vonatkozó ren-
delkezése töröltessék.

Bucszó. Zala-Szent-Grótról való távo-
alkalmából idő rövidsége miatt nem juthattam
abba a helyzetbe, hogy jó barátaintól, jóaka-
rúimtól és ismerőseimtől szívbőljesen elbucszu-
hattam volna. Fogadják tehát ez uton szives
jóakarataukért színté köszönetemet, kérve egyut-
tal, hogy jó barátságukban továbbra is megtar-
tani sziveskedjenek. Zala-Szent-Gróton, 1899.
okt. 31. Tisztelettel *Koháry Fősef*.

Öngyilkosság. Megdöbbentő hír terjedt
el október 31-én városunkban. *Markhot* Leona,
aki sógoránál, *Szidnay* Antal kir. járásbírósi
végrehajtónál vendégképpen időzött. reggel fél
nyolckor kicsi revolverrel föbe lötte magát. A
véletlenül borzasztó eset valószággal megrendítette
a boldogtalan leány nővérét és sógorát. A kiváló
műveltségű leány esete, aki anyanyelvén kívül
több idegen nyelvet is beszélt, mely részvétet
keltett mindazok szívében, akik ismerték. Bor-
zasztó elhatározásának oka életuntság lesz. Az
öngyilkosságát megelőző éjszakán leveleket írt,
melyekben végső rendelkezéseit tette meg s
elbucszott rokonaitól. Azután felöltözött fekete
selyemruhájába, virágot tűzött hajába s jobb
halántékán megöltte magát. Mikor hozzátartozói
berohantak hozzá, még hörögött, de azután csak-
hamar kiszenvedett. Temetése november 1-én
délután nagy részvét mellett ment végbe. Roko-
nai a következő gyászjelentést adták ki:

Alulírottak megtörve bánattal szívvel jelen-
tik forrón szeretett testvérüknek, illetve roko-
nuknak vittenci *Markhot* Leonának folyó évi
október hó 31-én délelőtt 7 $\frac{1}{2}$ óraker, életének
38-ik évében váratlanul történt gyászos elhuny-
tát. A boldogult földi maradványai f. évi novem-
ber 1-én délután 4 óraker fognak a rom. kat.
egyház szertartásai szerint a sümegi sirkertben
örök nyugalomra helyeztetni. Vittenci *Markhot*
örök nyugalomra helyeztetni. Vittenci *Markhot*
Gusztáv, *Markhot* *Irma*, *Markhot* *Teréz*, *Markhot*
Ida, *Markhot* *Angela*, *Markhot* *Jenő*, testvérei.
Szidnay *Antal*, dr. *Tauber* *Sándor*, *Tauber* *Ödön*,
Tauber *Géza* sógorai. *Tauber* *Jolán*, *Tauber* *An-
tónia* sógoróni. Nagy- és kis-örvistyei *Zelenka*
Amália nagynénje.

— Az ősz. Hova lett a fecske, hova lett a
golyó? Hova lett a szép nyár gyönyörű pompája?
Sárga a falevél, hull a beteg virág, szomorú
sóhaj kél a hervadt virányon által. És minden
sóhajjal halványabb, szomorubb lesz minden
nagy természetben. Megfogyott a kertek és rétek
virága, olyan bánatosan, olyan busan mosolyg

az a kevés, ami még itt-ott látható — Szellő
szép kis fejét hervadtan, betegen hajítja le a
hideg nedves föld felé, mintha kérné, mintha
szólna hozzá, mint haldokló gyermek az édes-
anyához: Temess el, borulj rám! — Ha az
ember nézi, olyan szomorúság fogja meg a lel-
két, s eltűnik szívéből az öröm és remény
ragyogó sugara, s virágos érzelmek helyébe két-
kedés és bánat üti fel tanyáját. — Oly nehéz,
oly sötét! Oly hideg lesz minden, napról-napra
jobban érezzük a fagyos tél közeledtét, a halál
hatalmát, mely csak pusztítani tud mindenütt.
— De félre csüggedés, de miért kétkedni? —
Majd elmúlik a tél, majd lesz még ébresztő
tavaszi napsugár, mely virágot fakaszt, mada-
rat dalra hív, emberi szívet remélni s szeretni
tanít. Lesz még tavasz, lesz még feltámadás!

— A hivatalos ázsó. A pénzügyminiszter a
vámilletékeknek ezüstben történő fizetésénél
vagy biztosításánál a törvény értelmében sze-
dendő aranyárkelet-pótlékok 1899. évi november
hóra husz (20) százalékban állapította meg.

**— A képes-levelezőlapok megrendszabályo-
zása.** Az utóbbi időben olyan nagy levelezőla-
pokot hoztak forgalomba, amelyek nem annyira
levelezőlapoknak, mint inkább faliképeknek illet-
tek be. Most a posta ezeket az óriási levelező-
lapokat megrendszabályozza és kimondja, hogy
azokat a belföldről külföldre vagy akár belföld-
ről belföldre feladott levelezőlapokat, amelyek a
35 cm-t meghaladják, postai csomagokként fog-
ják kezelni a postahivatalok. Így lesznek a
képes-levelezőlapokból — csomagok.

— A szénkénegezők figyelme. A sümegi
szénkénegraktár számára legközelebb egy vag-
gon szénkénege érkezik. A kezelőség felhívja a
gazdákat, hogy a szénkénegeért *Talabér* *Károly*
kezelőnél jelentkezzenek.

— A fűző ellen. Az orvosok régen hangoz-
tatják már a fűző használatának káros voltát.
De mi ellen volna nehezebb küzdelem, mint
a női hiúság ellen? Tudják ezt Romániában is,
hanem ott könnyen elszálló jó tanács helyett
már erősebb fegyverrel igyekeznek megdönteni
a fűző uralmát. Hivatalos tilalom ez a fegyver,
melynek kénytelen-kelletlen engedni tartozik
még a női hiúság is. A román közoktatásügyi
miniszter ugyanis a következő intézetek vezetői-
hez: „Mivel tudományos és gyakorlati tapaszt-
alatok beigazolták, hogy a fűző viselése káros
az egészségre, mert megakadályozza a test fej-
lődését és a mell rendes működését — erendelem
tehát, hogy tiltsa meg ön a fűző viselését intézeti
növédekének.” Az orosz közoktatásügyi miniszter
már előbb megtiltotta, hogy a leánytanulók fűzőt
viseljenek. Nálunk is elkélne ilyen rendelet.

— A cselédek érdekében. Megdöbbentő ada-
tokat terjesztett nemrég egyik közeli vármegye
főorvosa azokról a botrányos állapotokról, ame-
lyekben az ottani nagy uradalmakban a cseléd-
lakásokat találta. Hihetetlen az, hogy majdnem
kivétel nélkül milyen nyomorúságos szűk és
egészségtelen szurdékokban nyomorgatják az
uradalmak szegény munkásait. A legkisebb egy-
ablakos szobába két családot zsufolnak össze,
egy emberre való helyiségben 6—7-en is lakkak
s ha beteg van köztük, természetesen az is ott
kinlódik és fertőzi a levegőt. A közlött adatoknak
megvolt az a jó hatásuk, hogy néhány uradalom
rögtön hozzálátott új cselédlakások építéséhez,
Végre is hatósági intézkedésre lett szükség s a
főispán az összes főszozolgabírákat utasította, hogy
a munkásosztály egészsége érdekében tartsanak
mindenütt szigorú vizsgálatot, tegyenek jelentést és
javaslatokat, amelyek alapján ki fogják dolgozni a
földműves-lakások szabályozására vonatkozó szá-
bályrendeletet. Ez lesz az első ilyenmü rendelet
az országban, miért is utánzás céljából az összes
törvényhatóságoknak meg fogják küldeni.

— Róma. Az emberi történelem legnagyobb
szerűbb jeleneteinek színhelyéről, emlékeink leg-
dusabb tárházáról jelent most meg egy szép ma-
gyar kötet. Mi Róma, azt megértőni nem, azt
csak érezni lehet. Aki valaha megállott a Forum
épületomladékai, oszloptörédekai előtt, aki szem-
lélte a Pantheonnak márványdiszéből kifosztot-
tan is csodálatos, hatalmas tömegét, aki belépett
az ősi istenek kupolája alá, nyári estve, midőn
a hold besütött a magas bolt kerek nyílásán, s
kiteríté homályos fényupalástját a kőkockákön, me-
lyeket valaha sarus lábak tapodtak, állatáldozat-
tot vivén a szép testű isteneknek, — aki előtt
ott meglevenült a mult: az, csak az érzheti
igazán Róma nagyságát. Aki látta a Kolosszum
rettentő terét: szédítően magas párkányait s
látta ezt egy csodálatos történeti ihletés mámo-
rában megnépesülni vadak és gladiatorok har-
cától, látta az ujjongó, érdeklődő, izgatott arca-
kat a megszámlálhatlan padosorokon, s elgondolta,
hogy itt a föld mélyén egy eltemetett ősi világ
alussza történetelen örök álmát s a romok már
egy másik ősi világ maradványai, s az oszlopon
megpillantavá a restauráltató pápa nevéét, s a
távolból odáig hallá a modern Róma zivajját,
látá a Szent Péter kupoláját, mely maga is 400
esztendőtt látott már: az, csak az érzheti iga

